

בעיות הלכתיות בהפעלת חדר מיון בשבת

הרב י. נויבירט — די"ר י. זן—דויק

מדי יום-ביומו פונים חולים רבים לחדרי המיון של בתי-החולים בתלונות שונות ומגוונות. חלק מהחולים מופנה ע"י רופא עם אבחנה משוערת או מבוססת וחלק אחר פונה מעצמו בגלל מחלות, פציעות או מיחושים שונים.

חולים המגיעים לחדר-המיון בשבת מעוררים בעיות הלכתיות רבות. גיתנת בזה סקירה כללית של בעיות אלו על פי נסיונו של רופא פנימי בבית-החולים, „שערי-צדק” — ירושלים. גודן כאן במכלול הבעיות המתעוררות מרגע כניסתו של החולה לחדר המיון ועד עזיבתו — לביתו או לאשפוז במחלקה אחרת בבית-החולים.

באופן כללי יש להדגיש, שמדובר במצב בו אין בנמצא אינו-יהודי וכל העבודות חייבות להעשות ע"י יהודי. כמובן, שאם נמצא אינו-יהודי ישתנו הדברים לחלוטין, אף כי לא תמיד מצב כזה הוא אידיאלי. ידועה המחלוקת בשו"ע בין המחבר לבין הרמ"א (סימן שכ"ח סי"ב), שלדעת המחבר משתדלים שלא לעשות ע"י גוי, אלא דוקא ע"י ישראל גדול ובר-דעת, כדי להציל חולה שיש בו סכנה. לעומתו סבור הרמ"א, דכל שאפשר לעשות בלא דחוי ע"י גוי — עושים על-ידו. והמ"ב מביא (בסקל"ז) שאין זה מנהג ותיקין, דאף שיכל לעשות על ידי-גוי, מ"מ היהודי זריז יותר.

כללים

א. אם הגיע החולה קודם כניסת השבת, יש להשתדל להכין ולבצע את כל הבדיקות הדרושות לפני השבת.

ב. רצוי להכין מבעוד יום אבזורים רפואיים שגרתיים על מנת למנוע חלול שבת במקום סכנה. אי לכך יכין תחבושות ופולסטרים חתוכים בגדלים שונים ואמצעי-עזר למניעת כתיבה, וכפי שיבואר להלן.

ג. אין חייבים לעשות כל פעולה, תוך אי-נעימות, על מנת למנוע חלול שבת במקום פקוח-נפש. אי לכך אין הרופא הכונן חייב להמצא בבית-החולים כל השבת מחשש שמא יבוא חולה שיש בו סכנה ויזדקק לרופא זה.

ד. כל שאפשר למעט באסורי שבת, הן בחומרותן והן בכמותן, חובה לעשות כן, בתנאי שצורה זו של טפול לא תכביד על היעילות והזמן הנחוץ להצלחת החולה, וכפי שיבואר להלן.